HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והוא נתכוון לשבות בעיקרו. הלכך למטה מי׳ עירובו עירוב דמלי נפיק ליה חוץ לד׳ אמותיו כמה דבעי ולמשקליה ולייתוייה (ח) פחות מד׳ אמות עד לתוך ד׳ אמותיו ואע״ג דמשוינן להו ניהליה רשות היחיד לגבי קניית עירוב להקל לאו רה״י גמורה היא שלא יוכל להניח מחוצה להן לתוכן דהא לאו מחיצה איכא ולא חילוק רשות איכא ומאן קא משוי להו בית עירוב הוא דמשוי להו וכי איכוון לבית דהיתרא איכוון ולא לשוויה בית דאיסורא. למעלה מי׳ אין עירובו עירוב דהא כי נפיק ושקליה מייתי מרה״י לרה״ר ולקמן פריך הא אי בעי מייתי ליה דרך עליו: **ומאי למעלה ומאי למטה.** בדבר הנוטה שוה הוא ואי למעלה אית ביה למטה לית ביה ולא שייך ביה לשון מעלה ומטה אלא לשון גבוה ונמוך והכי איבעיא ליה למיתני נתנו באילן גבוה י׳ אין עירובו עירוב אין גבוה עשרה עירובו עירוב ומדתני מעלה ומטה משמע דזקוף ויכול להניח למעלה בגובהו או למטה בשיפולו: **דהדר זקיף.** בסוף נטייתו ומשכחת ביה מעלה ומטה בזקיפתו כגון דנטייתו כולה למטה מי׳ דאי למעלה מי׳ לא משכחת בזקיפתו מעלה ומטה: **והא אי בעי מייתי ליה דרך עליו.** כי הוי חוץ לד׳ אמות נמי ולמעלה מי׳ כיון דד׳ אמותיו עולות עד לרקיע רה״י (ט) הרי יכול נעלות לאילן עד למעלה מעשרה וליטלו דהא כל האילן מעשרה ולמעלה רה״י ומביאנו למקום שביתתו: **כשרבים מלפפין.** על נטייתו הנוף שחוץ לד׳ אמותיו הנמוכה מי׳ דהויא רה״ר כדעולא וכי מייתי ליה למעלה מעשרה דרך חוירה של נטייה עובר באויר רה״ר וקיימא לן במושיט מרשות היחיד לרה״י דרך אויר רה״ר אפילו למעלה מי׳ חייב דתנן בפרק הזורק (שבת דף נו.) היו שתיהן בדיוטא אחת הזורק פטור והמושיט חייב שכך היתה עבודת הלויים ונראה דלאו מושיט הוא אלא מעביר את העירוב רחוק חוץ לד׳ אמות וחייב אפילו זה כנגד זה כדאי׳ בהזורק (שם דף נו.) א״ר אלעזר המוציא משוי למעלה מעשרה חייב שכן משא בני קהת ומקוס עקירתו והנחתו הוי רה״י וקשה אכתי אי בעי זריק ליה עד נגד מקוס השביתה דזורק פטור ור״י מפרש והא אי בעי מייתי ליה דרך עליו היינו שינחנו על הנטייה שהיא כרמלית ויחזור ויבאנו לעיקרו של אילן שהוא מקוס שביתתו ממש ומשני כשרבים מכתפין עליו דהשתא לא מצי מנח ליה על נטייה דהוי מוציא מרה״י לרה״ר והואיל ואי בעי זריק ליה עד נגד מקוס השביתה ליכא למימר דכי זריק ליה נמי אכתי לא הוי עירוב אלא משום דד׳ אמות חשיבי רה״י ועולה עד לרקיע וכולי האי וודאי לא אמרינן הואיל אך קשה דאכתי משכחת לה דאינו חייב כגון בזה עוקר וזה מניח (י) אי נמי דכי מטי ליה עד מקום הנטייה יניח על ידו או על כתיפו למעלה מי׳ דהא דמחייב בהזורק מעביר למעלה מעשרה היינו דוקא בדלא נח למעלה מעשרה דהכי מוקי לה ההיא דפ״ק דשבת (דף ח:) גבי אסקופה דאם נטל ונתן שלשתן פטורין ופריך נימא תהוי תיובתא דרבא דאמר המעביר חפץ כו׳ ומשני התם לא נח הכא נח ונראה לי דבכל הנהו כיון דבקל יבא לידי איסור דאורייתא אפילו רבי מודה דגזרו עליו בין השמשות כדאמרינן לקמן (דף לד:) גבי קנה דרכיך דגזר שמא יקטוס: **אי דאית ביה ארבעה בי נתנו בבלבלה מאי הוי.** דכיון דהאילן רשות היחיד הויא ליה כלכלה חורי רה״י ונחורי רשות היחיד אין לאוש אם גדיים בוקעים בו: **ובלבלה משלימתו לד׳.** פירש״י אף על גב דבראשו הוי ד׳ לא הוי רה״י הואיל ואין בתחתיו רוחב ד׳ ולא הוי רה״י אלא אם כן מתחיל להיות רחב ארבעה בתוך ג׳ הסמוכין לארץ ולא נראה דבשלהי פ׳ הזורק (שבת דף קא.) אמר עמוד גבוה י׳ ורחבו רחב ארבע אם למטה (יא) רוחב כותל שלשה זרק ונח על גביו חייב כיון דרוחב שלשה לא בקעי גדיים וצריך לומר באין בתחתיתו ג׳: ורבי

ונתכוין לשבות בעיקרו ומאי למעלה ומאי למטה דהדר זקיף והא אי בעי מייתי לה דרך עליו כשרבים מכתפין עליו וכדעולא (ח) דאמר עולא א עמוד תשעה ברשות הרבים ורבים מכתפין עליו וזרק ונח על גביו חייב: מאי רבי ומאי רבנן דתניא נתנו באילן למעלה מעשרה טפחים אין עירובו עירוב למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב ואסור ליטלו בתוך שלשה מותר ליטלו נתנו בבלבלה ותלאו באילן אפילו למעלה מעשרה טפחים עירובו עירוב דברי רבי וחכמים אומרים כל מקום שאסור ליטלו אין עירובו עירוב וחכ״א אהייא אילימא אסיפא לימא קסברי רבנן צדדין אסורין אלא ארישא האי אילן היכי דמי אי דלית ביה ארבעה מקום פטור הוא ואי דאית ביה ארבעה כי נתנו בבלבלה מאי הוי אמר רבינא רישא דאית ביה ארבעה סיפא דלית ביה ארבעה וכלבלה משלימתו לארבעה ורבי

דהדר זקיף. ולא״ת והיכי חשיב למעלה מעשרה רה״י הא גדיים בוקעין בו תחתיו ואפילו ר׳ יוסי בר׳ יהודה לא שרי אלא בהדרן מחילות וי״ל דמיירי כגון שסתום תחת הזקיפה דלא מצי בקעי אי נמי כגון שיש גובה י׳ באותו זקיפה דחשיב רה״י אע״ג דגדיים בוקעין כמו עגלות כדאמר בהזורק (שבת נח.) דהוי רה״י אע״ג דתחתיהן הוי רה״ר: **והא אי בעי מייתי לה** דרך עליו. פ״ה דיכול לעלות באילן עד למעלה מעשרה וליטלו דהא כל האילן מעשרה ולמעלה רה״י ויביאנו אצלו למקום שביתתו יש סבורים שר״ל שגם האויר שהוא למעלה מי׳ אפילו כנגד הנטייה שהיתה פחותה מי׳ הוי רה״י ולא עלה זה על דעת רש״י דלא הוי רה״י אלא כרמלית ומה שפירש ויביאנו למקום שביתתו אין לומר דהיינו לעיקרו של אילן דהא רה״ר גמורה ואע״ג דד׳ אמותיו חשבינן כרה״י היינו דוקא למהוי הוא ועירובו במקום אחד אבל להתיר להניח שם מרה״י או לאסור מרה״ר שם לא חשיב רה״י דהא לית ליה מחילות ולא חלק רשות ומשני כשרבים מכתפים עליו על נטייתו הנוף הנמוכה מי׳ דהוי רה״ר כדעולא וקיימא לן במושיט מרה״י לרה״ר אפילו למעלה מעשרה חייב דתנן בהזורק (שם דף נו.) היו שתיהן בדיוטא אחת הזורק פטור והמושיט חייב שכך היתה עבודת הלויים ונראה דלאו מושיט הוא אלא מעביר את העירוב רחוק חוץ לד׳ אמות וחייב אפילו זה כנגד זה כדאי׳ בהזורק (שם דף נו.) א״ר אלעזר המוציא משוי למעלה מעשרה חייב שכן משא בני קהת ומקוס עקירתו והנחתו הוי רה״י וקשה אכתי אי בעי זריק ליה עד נגד מקוס השביתה דזורק פטור ור״י מפרש והא אי בעי מייתי ליה דרך עליו היינו שינחנו על הנטייה שהיא כרמלית ויחזור ויביאנו לעיקרו של אילן שהוא מקוס שביתתו ממש ומשני כשרבים מכתפין עליו דהשתא לא מצי מנח ליה על נטייה דהוי מוציא מרה״י לרה״ר והואיל ואי בעי זריק ליה עד נגד מקוס השביתה ליכא למימר דכי זריק ליה נמי אכתי לא הוי עירוב אלא משום דד׳ אמות חשיבי רה״י ועולה עד לרקיע וכולי האי וודאי לא אמרינן הואיל אך קשה דאכתי משכחת לה דאינו חייב כגון בזה עוקר וזה מניח (י) אי נמי דכי מטי ליה עד מקום הנטייה יניח על ידו או על כתיפו למעלה מי׳ דהא דמחייב בהזורק מעביר למעלה מעשרה היינו דוקא בדלא נח למעלה מעשרה דהכי מוקי לה ההיא דפ״ק דשבת (דף ח:) גבי אסקופה דאם נטל ונתן שלשתן פטורין ופריך נימא תהוי תיובתא דרבא דאמר המעביר חפץ כו׳ ומשני התם לא נח הכא נח ונראה לי דבכל הנהו כיון דבקל יבא לידי איסור דאורייתא אפילו רבי מודה דגזרו עליו בין השמשות כדאמרינן לקמן (דף לד:) גבי קנה דרכיך דגזר שמא יקטוס: **אי דאית ביה ארבעה בי נתנו בבלבלה מאי הוי.** דכיון דהאילן רשות היחיד הויא ליה כלכלה חורי רה״י ונחורי רשות היחיד אין לאוש אם גדיים בוקעים בו: **ובלבלה משלימתו לד׳.** פירש״י אף על גב דבראשו הוי ד׳ לא הוי רה״י הואיל ואין בתחתיו רוחב ד׳ ולא הוי רה״י אלא אם כן מתחיל להיות רחב ארבעה בתוך ג׳ הסמוכין לארץ ולא נראה דבשלהי פ׳ הזורק (שבת דף קא.) אמר עמוד גבוה י׳ ורחבו רחב ארבע אם למטה (יא) רוחב כותל שלשה זרק ונח על גביו חייב כיון דרוחב שלשה לא בקעי גדיים וצריך לומר באין בתחתיתו ג׳: ורבי

לדדין אסורין: אילימא אסיפא. דקאמר רבי נתנו בבלבלה עירובו עירוב ואמרי ליה רבנן הואיל וסוף סוף אסור ליטלו בשבת משום שימוש אילן אין עירובו עירוב דגזרו על השבות בין השמשות: **אמא קסברי רבנן לדדין.** דאילן אסורין כגון הכא דאינו משתמש באילן עצמו אי הוה שקיל לעירובו אפילו בשבת בבלבלה הוה דמשתמש שהוא לידי אילן ופלוגתא היא בפ׳ מי שהחשיך (שבת דף קנד:) איכא למ״ד אסור ואיכא למ״ד מותר והשתא נימא מהכא לדדין אסורין ומיהו ההוא דשרי כיחיד במקום רבים ותיהוי הך מתניתא סייעתא למאי דפסקינן התם הלכתא לדדין אסורים: **אלא ארישא.** קיימי רבנן דקאמר רבי נתנו באילן למטה מעשרה עירובו עירוב ואסור ליטלו ואמרי ליה רבנן אע״ג דהוא ועירובו ברה״ר (ט) כיון דאסור ליטלו בשבת משום אילן אסור ליטלו בין השמשות שהוא ספק ואין עירובו עירוב: **אי דלית ביה ארבעה.** רוחב: **מקום פטור הוא.** דכל פחות מרוחב ד׳ קי״ל בילקוט השבת דלא הוי רשות בפני עצמו ובטל אצל רה״ר ואצל רה״י אם עומד ביניהן כדאמרינן (שם דף ו.) עומד אדם על האסקופה נוטל מן העני ונותן לו מבעל הבית ונותן לו ואפילו איסורא דרבנן ליכא והכא כי נתנו למעלה מעשרה לאו ברה״י הוא ואמאי אין עירובו עירוב הרי יכול ליטלו לרשות הרבים: **ואי דאית ביה ד׳.** ומשום הכי קאסר ליה רישא סיפא אמאי מהני ליה בלבלה הא רשות היחיד הוא ואסור: **רישא דאית ביה ד׳.** ומשום הכי למעלה מי׳ אין עירובו עירוב דהוא ברה״ר ועירובו ברה״י: **סיפא דלית ביה (יא) ד׳.** ומשום הכי לאו רה״י היא. ובלבלה דנקט משום דרבי סבר לה כר׳ יהודה דאמר [ע״ב] עירוב המונח למעלה מי׳ לא הוי עירוב ואפילו נתכוין לשבות למעלה אלא מ״כ מונח על גבי מקום ארבעה הלכך אי לאו בלבלה ליכא עירוב על גבי מקום ארבעה אלא בלבלה משלימתו לארבעה:

וסבר

מסורת הש״ס

(ח) שבת ח., ב) בס״ל: ברשות אחת, או: ברשות היחיד, ג) בס״ל: ביה, ד) ל״נ בלאחר יד [מ״מ],

הגהות הב״ח

(ח) רש״י ד״ה והוא נתכוון וכו׳ ואייתוה פחו׳ פחות מד׳ אמות כל״ל והר״ש עם דיבור הקודם: (ט) ד״ה והא אי בעי מייתי וכו׳ לרקיע הי״ר הוא והכי יכול: (יא) ד״ה נתנו בבלבלה וכו׳ לפיכך נכתב בספרים (ולא גרסי׳ וכו׳ אסורים) תא״מ וג״ב ס״א אין זה: (ד) תוס׳ ד״ה וכלבלה וכו׳ אם למטה הוי רוחב שלשה כל״ל מיבא מתא נמתק: [והגגיעב״ן גרס רוחב קצר שלשה]:

רב נסים גאון

לימא קסברי רבנן צדדין אסורין. איתה במסכת שבת בפרק מי שהחשיך לו בדרך, דהוינן בה בצדדי בחמה וצדדי אילן, אי כאילו עצמו וכבהמה עצמה דאמו ואסור להשתמש בהן בשבת אי לא. ובסופה פסקו ההלכה ואמרו הילכתא צדדין אסורין צידי צדדין מותרין. ואית דמקשי עלה ואמר וכי מאחר שנפסקה הלכה כי הצדדין אסורין למה מתמיהין בכאן בעירובין לימא קא סברי רבנן צדדין אסורין וחזורין (ודומין) [ודוחין] אותה לפי הפירוק שפירקו בסוף. ויש לי לפרק על זו הקושיא ולומר כי זה שאמרו בעירובין לימא קסברי רבנן צדדין אסורין אלו הדברים חוזרין לעיקר דברי רבנן, כל שהוא משום שבות לא גזרו ה) עליו בין השמשות. וכשהגיעו הדברים לצדדים התמיהו ואמרו לימא קא סברי רבנן צדדין אסורין בין השמשות. וחזרו ודחו כי בין השמשות לא גזרו רבנן אלא על אילן גופו אבל על צדדים [לא גזרו] אלא בשבת עצמה, אבל בבין השמשות לא גזרו.

ה) נראה דל״ל גזרו עליו בהשמ״ש.

עין משפט נר מצוה

סו א מיי׳ פי״ד מהלכות שבת הלכה ח סמג לאוין סה טוש״ע ס״ח סי׳ שמה סעיף י:

רבינו חננאל

ונתכוון לשבות בעיקרו, ומאי למעלה ומאי למטה דהדר זקיף. אי הוי למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב, למעלה מעשרה טפח׳ אין עירובו[ו] עירוב דהוא במקום אחד ועירובו במקום (אחד) [אחר]. ואמרינן והא אי בעי מייתי ליה דרך עליו, פי׳ עליו על גופו של אדם, ובן עזאי דאמר מהלך כעומד דמי. ויש אר׳ הא לא איפשר דגרסינן בהמוציא תפילין לימא תיהוי תיובתיה דרבא דאמר המעביר חפץ מתחלת ד׳ לסוף ד׳ והעבירו דרך עליו כו׳, פי׳ עליו על כפיפתו של אילן. כשרבים מכתפין עליו, וכדעולא דאמר עמוד ט׳ ברשות הרבים ורבים מכתפין עליו וזרק ונח על גביו חייב. מאי רבי ומאי רבנן, דתניא נתנו באילן (אפילו) למעלה מעשרה טפחים [אין] עירובו עירוב למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב ואסור לטלטלו, נתנו בבלבלה ותלאו באילן אפי׳ למעלה מעשרה טפחים עירובו עירוב ואסור לטלטלו דברי רבי, וחכמי׳ אר׳ כל מקום שאסור לטלטלו אין עירובו עירוב. רבנן אהייא, אי נימא אסיפא אנתנו בבלבלה, נימא רבנן סברי צדדין אסורין להשתמש בהן, שהבלבלה התלויה באילן בצידי האילן היא. ואע״ג דגרסינן בסוף שבת והילכתא צדדין אסורין. הני מילי בשבת עצמה אבל בין השמשות לא גזרו בהו רבנן בצדדין איסורא. אלא ארישא נתנו על האילן עצמו, היכי דמי אי דלית ביה רוחב ד׳ טפחים, פחות מד׳ טפחים מקום פטור הוא, ואי דאית ביה ד׳ (אמות) [טפחים] כו׳. ופירשה רבינא [רישא] דאית ביה [ד׳] טפחים סיפא דלית ביה ד׳ טפחים, ובלבלה משלימתו לד׳ טפחים